

MUNKAERŐPIACI TŰKÖR
2023–2024

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR

Az évkönyvsorozat szerkesztőbizottsága

ÁDÁM SÁNDOR – főosztályvezető, Nemzetgazdasági Minisztérium, Európai Unió Szakpolitika és Programok Főosztály • **BÍRÓ ANIKÓ** – tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK KTI • **BUSCH IRÉN** – főosztályvezető, Belügyminisztérium, Közfoglalkoztatási Statisztikai, Elemzési és Monitoring Főosztály • **HERMANN ZOLTÁN** – tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK KTI és Budapesti Corvinus Egyetem • **HORN DÁNIEL** – tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK KTI és Budapesti Corvinus Egyetem • **FAZEKAS KÁROLY** – emeritus kutató, a KRTK nyugalmazott főigazgatója • **KADLECSIK ROLAND** – osztályvezető, KSH, Keresetstatisztikai osztály • **KÖLLŐ JÁNOS** – HUN-REN KRTK Adatbank • **LAKATOS JUDIT** – nyugdíjas szakmai főtanácsadó, KSH • **REIZER BALÁZS** – tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK KTI és Debreceni Egyetem • **SZABÓ-MORVAI ÁGNES** – tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK KTI és Debreceni Egyetem • **TELEGDY ÁLMOS** – külső munkatárs, HUN-REN KRTK KTI és egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem

Sorozatszerkesztő

HERMANN ZOLTÁN

MUNKAERŐPIACI TÜKÖR 2023–2024

**BEFEKTETÉS AZ EMBERI TŐKÉBE
MAGYARORSZÁGON**

**Szerkesztette
HERMANN ZOLTÁN
VARGA JÚLIA**

**HUN-REN KÖZGAZDASÁG- ÉS REGIONÁLIS TUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
BUDAPEST, 2025**

A kiadó címe:
HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.
e-mail: titkarsag@krtk.hun-ren.hu
honlap: <http://kti.krtk.hu>
telefon: (+36-1) 224-6700

Copyright © HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi
Kutatóközpont, 2025
Borítóterv: Gábos József – gabos.hu

ISSN 1586-460X

Felelős kiadó: Fertő Imre
Olvasószerkesztő: Patkós Anna
Műszaki szerkesztő: Kravjánszki Róbert
Nyomdai előkészítés: font.hu
Typográfia: Garamond, Franklin Gothic
Nyomdai kivitelezés: Vereg Hungary Kft. – www.vareg.hu
Felelős vezető: Egyed Márton

TARTALOM

Előszó	9
Magyarországi munkapiac, 2023 (<i>Bakó Tamás & Lakatos Judit</i>)	11
Gazdasági környezet	14
Foglalkoztatás	14
Munkanélküliség	19
Munkaerő-kínálat és -kereslet	20
Keresetek, munkajövedelem	22
Közelkép: Befektetés az emberi tőkébe Magyarországon	27
1. Bevezetés (<i>Varga Júlia</i>)	29
2. Az emberi tőke mérése	32
2.1. Az emberi tőke mérésének módszerei (<i>Varga Júlia</i>)	32
2.2. A magyar népesség iskolázottságának változása, 2000–2023 (<i>Varga Júlia</i>)	37
2.3. A munkaképes korú lakosság alapkészségei (<i>Csillag Márton, Munkácsy Balázs & Scharle Ágota</i>)	41
2.4. A középiskolások készségeinek változása (<i>Horn Dániel</i>)	45
2.5. A kompetenciateszteken gyengén teljesítő iskolások és felnőttek alapkészségei Magyarországon, Olaszországban és Norvégiában (közel) húszéves távlatban (<i>Köllő János</i>)	49
2.6. Az iskolai végzettség kereseti hozama Magyarországon, 2002–2022 (<i>Varga Júlia</i>)	53
2.7. Az oktatás megtérülési rátái, 2011–2021 (<i>Herskovits Dávid & Varga Júlia</i>)	56
2.8. Az emberi tőke hozzájárulása a növekedéshez Magyarországon (<i>Kónya István</i>)	62
2.9. A ki- és bevándorlás hatása a népesség iskolázottság szerinti összetételére (<i>Hárs Ágnes & Simon Dávid</i>)	67
3. Emberitőke-ráfordítások	75
3.1. Állami oktatási és egészségügyi ráfordítások nemzetközi összehasonlításban (<i>Semjén András</i>)	75
3.2. A háztartások egészségügyi és oktatási kiadásai (<i>Molnár György</i>)	84
3.3. Társadalmi egyenlőtlenségek a gyermeknevelési célú családi idő- és pénzfelhasználásban Magyarországon (<i>Hajdu Tamás, Kertesi Gábor & Kézdi Gábor</i>)	89
4. Emberi tőke és munkaerőpiaci sikeresség	94
4.1. Kompetencia-tesztpontszámok és a munkapiaci tapasztalat kereseti hozama – előzetes eredmények (<i>Hermann Zoltán</i>)	94
4.2. Az alapkészségek hozama a munkaképes korú lakosság körében (<i>Csillag Márton, Munkácsy Balázs & Scharle Ágota</i>)	101
5. Egészség és emberi tőke	106
5.1. A várható élettartam jövedelmi egyenlőtlenségei Magyarországon 1992–1993 és 2022–2023 között (<i>Bíró Anikó, Hajdu Tamás & Kertesi Gábor</i>)	106
5.2. Betegségek és munkaerőpiaci helyzet összefüggései Magyarországon adminisztratív adatok alapján (<i>Bárdits Anna, Elek Péter & Krekó Judit</i>)	112
5.3. Egészségmagatartás és egészségi állapot európai összehasonlításban (<i>Bíró Anikó</i>)	119
6. Emberitőke-felhalmozás az oktatásban	127
6.1. Kora gyermekkori fejlesztés és képességek (<i>Lovász Anna & Szabó-Morvai Ágnes</i>)	127
6.2. A tankötelezettség változásának hatásai (<i>Adamecz Anna</i>)	132
6.3. Az általános és szakképzés hatása a készségekre, a lemorzsolódásra és a végzettség megszerzésére – a 2013-as szakképzési reform hatása (<i>Hermann Zoltán & Horn Dániel</i>)	137
6.4. A felsőoktatási felvételi követelmények változásának hatása a felsőfokú továbbtanulási döntésekre Magyarországon, 2015–2024 (<i>Vit Eszter & Holb Éva Marianna</i>)	143

7. Várakozások, időpreferenciák	150
7.1. Fontosabb-e a jövő, ha van gyereked? A gyerekes családok időpreferenciái (<i>Horn Dániel & Kiss Hubert János</i>)	150
7.2. Az információ szerepe a középfokú továbbtanulási döntésekben – randomizált információs terepkísérletek tanulságai (<i>Keller Tamás</i>)	156
7.3. A siker kulcsa – kontrollhely, erőfeszítés és elvárások a felsőoktatási ambíciók és tanulmányok mögött (<i>Szabó-Morvai Ágnes & Kiss Hubert János</i>)	163
8. Munkahelyi, munka közbeni képzés	169
8.1. Részvétel a felnőttképzésben (<i>Scharle Ágota</i>)	169
8.2. A felnőttképzési kínálat intézményi háttere (<i>Farkas Éva & Scharle Ágota</i>)	173
8.3. A menedzserek közötti informális tudás átadásának a hatása az importpiaci döntésekre (<i>Bisztray Márta</i>)	175
A munkapiaci szakpolitika eszközei (<i>Hajdu Miklós, Makó Ágnes, Nábelek Fruzsina & Nyíró Zsanna</i>)	181
1. Intézményi változások	183
2. Ellátások	185
3. Támogatások	185
4. Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök és komplex programok	186
5. Munkapiaci hatású szakpolitikai eszközök	188
Statistikai adatok (<i>Czethoffer Éva</i>)	193
1. Alapvető gazdasági adatok	195
2. Népeség	197
3. Gazdasági aktivitás	202
4. Foglalkoztatottak	210
5. Munkanélküliek	225
6. Keresetek	245
7. Oktatás	251
8. Munkaerő-kereslet	257
9. Regionális különbségek	260
10. Munkaügyi kapcsolatok	268
11. Jóléti ellátások	271
12. Munkát terhelő adók	278
13. Nemzetközi adatok	281
14. A fontosabb adatok forrásai	283
Munkapiaci kutatások, válogatott bibliográfia, 2023 (<i>Bálint Éva</i>)	291
Függelék. Táblázatok és ábrák jegyzéke	299

A KÖTET SZERZŐI

ADAMECZ ANNA – UCL SOCIAL RESEARCH
INSTITUTE ÉS HUN-REN KRTK KTI

BAKÓ TAMÁS – BUDAPESTI METROPOLITAN
EGYETEM ÉS HUN-REN KRTK KTI

BÁLINT ÉVA – HUN-REN KRTK

BÁRDITS ANNA – CEU ÉS HUN-REN KRTK KTI

BÍRÓ ANIKÓ – HUN-REN KRTK KTI

BISZTRAY MÁRTA – HUN-REN KRTK KTI

CZETHOFFER ÉVA – HUN-REN KRTK ADATBANK

CSILLAG MÁRTON – BUDAPEST SZAKPOLITIKAI
ELEMZŐ INTÉZET

ELEK PÉTER – HUN-REN KRTK KTI ÉS BUDAPESTI
CORVINUS EGYETEM

FARKAS ÉVA – SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM NE-
VELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

HAJDU MIKLÓS – BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

HAJDU TAMÁS – HUN-REN KRTK KTI

HÁRS ÁGNES – KOPINT–TÁRKI

HERMANN ZOLTÁN – HUN-REN KRTK KTI ÉS BU-
DAPESTI CORVINUS EGYETEM

HERSKOVITS DÁVID – UNIVERSITÀ BOCCONI
EGYETEMI HALLGATÓJA

HOLB ÉVA MARIANNA – HUN-REN KRTK KTI ÉS
BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM PHD-HALLGA-
TÓJA

HORN DÁNIEL – HUN-REN KRTK KTI ÉS BUDAPES-
TI CORVINUS EGYETEM

KELLER TAMÁS – HUN-REN TK CSS-RECENS ÉS
HUN-REN KRTK KTI

KERTESI GÁBOR – HUN-REN KRTK KTI

KÉZDI GÁBOR †

KISS HUBERT JÁNOS – HUN-REN KRTK KTI ÉS
BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

KÓNYA ISTVÁN – BUDAPESTI CORVINUS EGYE-
TEM ÉS HUN-REN KRTK KTI

KÖLLŐ JÁNOS – HUN-REN KRTK ADATBANK

KREKÓ JUDIT – HUN-REN KRTK KTI ÉS BUDAPEST
SZAKPOLITIKAI ELEMZŐ INTÉZET

LAKATOS JUDIT – A KSH NYUGDÍJAS SZAKMAI FŐ-
TANÁCSADÓJA

LOVÁSZ ANNA – UNIVERSITY OF WASHINGTON
TACOMA ÉS HUN-REN KRTK KTI

MAKÓ ÁGNES

MOLNÁR GYÖRGY – HUN-REN TK

MUNKÁCSY BALÁZS – BUDAPEST SZAKPOLITI-
KAI ELEMZŐ INTÉZET ÉS SZEGEDI TUDOMÁNY-
EGYETEM PHD-HALLGATÓJA

NÁBELEK FRUZSINA

NYÍRÓ ZSANNA – HUN-REN TK KISEBBSÉGGKUTA-
TÓ INTÉZET

SCHARLE ÁGOTA – BUDAPEST SZAKPOLITIKAI
ELEMZŐ INTÉZET

SEMJÉN ANDRÁS – A HUN-REN KRTK KTI NYUG-
DÍJAS TUDOMÁNYOS FŐMUNKATÁRSA

SIMON DÁVID – EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNY-
EGYETEM

SZABÓ-MORVAI ÁGNES – HUN-REN KRTK KTI ÉS
DEBRECENI EGYETEM

VARGA JÚLIA – HUN-REN KRTK KTI

VIT ESZTER – HUN-REN TK